भिरिष्टिभिर्यजते। य उ चैना एवं वेद। तास्वन्विष्टि। पष्ठौ-हीवरां दद्यात् कꣳसञ्च। स्त्रियै चाभारꣳ समृद्ध्यै"॥ ७॥ इति। अपहन्यन्ते स्वर्गप्रतिबन्धाः सर्व्वेपि याभिरिष्टिभिः ताः 'अपाद्याः'। अन्यत् सर्व्वमप्यस्मिन्ननुवाके द्वितीयानुवाकव-द्व्याख्येयं। 'ता वा एताः' उक्ता दिवःश्येनयोऽपाद्याश्च द्विविधाः, अन्तःप्रयोज्या वहिःप्रयोज्याश्चेति। समस्तस्य चातुर्होत्रचय-नस्य मध्ये प्रयोगो बोधायनवाक्येन पूर्व्वमुदाहृतः। बहिस्तु स्वर्गकामेन चातुर्होत्रात् पृथगेव प्रयोक्तव्यः॥

इति चतुर्थोऽनुवाकः।

अथ पञ्चमोऽनुवाकः।

(१) चतुर्थेऽपाद्या इष्टयोभिहिताः। पञ्चमे चातुर्होत्र चयनमभिधीयते। तत्रादौ चातुर्होत्रमन्त्रान् प्रशंसति। "ब्रह्म वै चतुर्होतारः। चतुर्होत्रभ्योऽधियज्ञो निर्म्मितः। नैनꣳ श-न्नम्। नाभिचरितमागच्छति। य एवं वेद" इति। य एते 'चतुर्होत्र'सञ्ज्ञका मन्त्राः ते 'ब्रह्म वै' परब्रह्मस्वरूपा एव, सर्व्व-जगत्सृष्टिहेतुत्वात्। दशहोत्रचतुर्होत्रपञ्चहोत्रषड्होत्रसप्तहो-त्रमन्त्राः सर्व्वेऽपि चतुर्होत्रशब्देनैवोच्यन्ते। एतेषां मन्त्राणां जगत्सृष्टिहेतुत्वं चतुर्होत्रशब्दवाच्यत्वं च द्वितीयकाण्डस्य द्विती-यतृतीयप्रपाठकरूपे होत्रमन्त्रब्राह्मणे बहुधाप्रपञ्चितं। एतेभ्यः 'चतुर्होत्रभ्यः', सर्व्वोऽपि 'यज्ञोधिनिर्म्मितः', एतदपि तत्रैवोक्तं।